

MARYLA WOLSKA

Święto Słońca

MARYLA WOLSKA

Święto Słońca

Poszli wszyscy mokrymi łakami ku zorzy,
Poszli wszyscy w szalach odświętnych przez łan...

I ponieśli do chramu¹ daleko,

Kadzielną bursztyn i miód,

Jagody kraśne² i mleko

I w cienkie owite płótno

Chleby ofiarne, z białej, pszennej mąki...

Słyszałam skrzypienie wrót

I pieśń ich smutną

Od łaki...

Słyszałam, jak płonki³ trzęśli

---

¹*chram* — świątynia przedchrześcijańska u Słowian. [przypis edytorski]

²*kraśny* — kolorowy; czerwony; piękny. [przypis edytorski]

³*płonka* — dzika jabłoń a. grusza; tu: owoc z takiego drzewa. [przypis edytorski]

Z domowych drzew,
I jęk słyzałam gęśli⁴
Branych ze ścian
I śpiew...

Poszli wszyscy w odświętnych szatach przez łąn.

A oto ja zostałam w domu

I nie pójdę...

Nie pójdę jodłowym lasem,

Nie pójdę, słoneczny boże,

Z dziewanną i bylicą do twojego chramu,

Ani łąką zroszoną,

Ani jarem chłodnym

Nie pójdę...

Pomnę, gdy ostatni raz

Z miodną obiata⁵

Szłam przed twój głąz,

Na polach złote, zbożne było lato...

Rannym, rzeźwym chłodem,

Nim błysnął wschód,

Korowodem

Szli biali włastowie ze wsi,

---

⁴*gęśle* — daw. ludowy instrument smyczkowy; rodzaj skrzypiec. [przypis edytorski]

⁵*obiata* — ofiara składana bogom. [przypis edytorski]

Za nimi lud...

Szli wszyscy, mokrymi łakami ku zorzy,
Szli wcześniej, w szatach odświętnych, ze śpie-
wem.

W ręku dań kwietna woniała im zżęta
I blade piołuny chwiałały się goryczne.

A oni szli prosto w słońce polami,
Wysokich zbóż miedzą, w bród,
W poranek Święta...

Wtedy ostatni raz

Z miodną obiatają szłam przed twój głaz,
Słoneczny, młody,
Złotowłosa boże!

Jak dziś — w ranne, rzeźwe chłody.

Przez zboże,

Szli biali włastowie ze wsi,

Za nimi lud

Korowodem,

Do skalnych wrót...

A podle⁶ chramu,

Przed rzezaną bramą świątnicy,

---

⁶podle (daw.) — pod; wzdłuż. [przypis edytorski]

Nad mszystą darnią traw,
U świętych wód źródła,

Czarne dęby grały szumem liści,
A nad kędzierzą dębów,
Po czystym niebie,
Śnieżne, letnie obłoki
Szły wpływ...

I rozwarła się brama
I ciżba przeszła mimo⁷ biała
I nie widział nikt —
I nikt nie obejrzał się wstecz
I nikt nie wie do dziś,
Żem u zdroja⁸ tam — została
Sama...

Dęby czarne, święte drzewa strażnicze,
Szumiały dostojnym gwarem
Nade mną,
Podczas gdy oni, w głaźnej pieczarze chramu,
Palili bursztynowe główne

---

⁷*mimo* — tu: obok. [przypis edytorski]

⁸*u zdroja* (daw., gw.) — dziś popr. forma D.lp: zdroju. [przypis edytorski]

I ziarna pszenne ciskali w żar
I w ciężkich dymach
Składali ogniową obiatę...

Obłoki letnie, śnieżne obłoki pogodne,
Płynęły skrzydlatym stadem
Nade mną,
Podczas gdy oni, w dumnej czeluści gontyny⁹,
Przed kamiennym obliczem boga,
Na wilgotnym podłożu świątnicy,
Kładli chleby ofiarne
I w słońcu bielone płótna...
I południe paliło się nade mną
Dyszące,
Podczas gdy oni, u stóp zimnego głazu,
W śpiewie trwali i w dymie...
I nikt z kornej ciżby nie poznał
I nikt z rzeszy białej nie widział,
Że bóg słońca wyszedł do mnie,
Pod czarne szumiące dęby,
Nad czujną źrenicę zdroja¹⁰,

---

⁹*gontyna* — świątynia przedchrześcijańska (właśc. kącina; także: kupiszta).
[przypis edytorski]

¹⁰*zdroja* — dziś popr. D.lp: zdroju. [przypis edytorski]

Że nie masz go nad ogniem obiady,
Że go już nie masz w chramie,
W ciemnej, dymnej, wilgnej¹¹ pieczarze świąt-
nicy...

Że oto w skwarną, słoneczną biel,
Wieńczony w ciężkie kłosa,
Szedł ku mnie łąką jasny bóg Lel,
Bóg młody, złotowłosa...

I nikt nie widział go prócz mnie
Gdy szedł w dębowe chłody
I stało wszystko wkoło jak w śnie
U brzegu świętej wody...

I oto w skwarną południa biel,
Wieńczony w ciężkie kłosa,
Mówić jął do mnie jasny bóg Lel,

Bóg młody, złotowłosa...

«Słysz!

Ja bóg pogody i bóg znojnych cisz,
W tę świętą upalną godzinę
Dziś mówię do ciebie — sam!

---

¹¹*wilgny* — dziś: wilgotny. [przypis edytorski]

Ostatni raz za mną bram
Skalne się zwały wierzeje,
Kamienny opustoszeje
Mój chram...

Przemijam —
Słysz!

Nieraz w ten próg z obiata,
Od siół¹² tu wejdzie piesza,
Z owocną danią rzesza —
Na nowe zbożne lato,
Na głazach twarzą lec!

Niejeden jeszcze raz,
Pieśnią¹³ w piekielnym dymie,
Milczący mój głaz
Ogędzie¹⁴ —

I nieraz we łzach opłacze me imię,
Lecz mnie już nie będzie,
Wiedz!

Ja bóg pogody — i cisz,
Odchodzę —

---

¹²*sióło* — wieś. [przypis edytorski]

¹³*pieśnią* — prawdopodobnie neol.; 3 os.lm od czas. *pieśnić* (śpiewać pieśni).
[przypis edytorski]

¹⁴*ogędzie* — od: daw. *gędzić*: śpiewać. [przypis edytorski]

Słysz!

W cień wsteczny idę i mrok,
Bogowie po mnie i wodze,
Witezie nowi i woje —

Przyjdą — słyszę już krok!

Zachodzą czasy moje

W mrok...

Pójdź, na odchodne,

W tę zgłuchłą zarem godzinę,

Ty ust dziś moich weź zegnania chłodne

Nim minę!

Chodź! Niech z usty twojemi

Zewrę moje pocałunków nienawykłe usta,

Usta czyste jak żaden kwiat

Na ziemi,

W mrocznym chłodzie skalnej mojej świątnicy

Ostygłe...

Pójdź! Na odchodnym,

Pocałowaniem chłodnym

Moich ust,

W tę świętą, upalną godzinę,

Wetchnę w duszę twoją mój mierzchnący blask

I dziwy śmiertelne opowiem twemu sercu

I oczy twoje nauczę guseł
I minę...»

.....

I byłeś jak jawa i byłeś jak sen,
A usta twoje pachły¹⁵ żytnim chlebem,
A włosy twoje miały barwę miodu,
A z oczu twoich szły blaski źródlane
Krynicznych den...

I żytnim chlebem pachły twoje usta
I drzewa święte szumiały nad nami
I słońce złote stało nad dębami —
A tam — pieczara chramu była — pusta...
Słyszałam, jak płonki trzęśli
Z domowych drzew,
I jęk słyszałam gęśli
Branych ze ścian
I śpiew...

Poszli wszyscy w odświętnych szatach przez łąn.
A oto ja zostałam w domu
I już nie pójdę.
Nie pójdę już, słoneczny boże,
Jodłowym lasem,

---

¹⁵pachły — dziś popr.: pachniały. [przypis edytorski]

Z bylicą i dziewanną do pustego chramu,
Ani łąką zroszoną,
Ani jarem chłodnym,
Nie pójdę...

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3.

Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/wolska-swieto-slonca>

Tekst opracowany na podstawie: Młoda Polska. Wybór poezyj, oprac. Tadeusz Boy-Żeleński, wyd. drugie, Wydawnictwo Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich, Wrocław 1947.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez fundację Nowoczesna Polska z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów Łukasza Jachowicza. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Aneta Rawska.

Okładka na podstawie: Last summer..., Samuel John, CC BY-SA 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Daruj do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: szczegóły na stronie Fundacji.